

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: **Eva Zápotocká**

Termín SZZ:

Název DP: **Diferenciace v heterogenní třídě na 1. stupni ZŠ**

Datum posudku: 9.5.2021

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel:	Posuzovatel: Mgr.Kateřina Novotná, Ph.D.

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např.příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Drobné nedostatky v citacích.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplnit příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.				

	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Autorka zvolila aktuální a diskutované téma diferenciací žáků, jehož důležitost v dnešní době narůstá. V teoretické části práce autorka vymezila všechny podstatné okruhy témat souvisejících s tématem diferenciací (principy diferenciací, způsoby diferenciací, její realizace, hlavní příčiny diverzity žáků a další) stručně i charakterizovala děti mladšího školního věku. Velmi oceňuji, že kapitoly jsou obsahově i stylisticky provázané. Naopak postrádám větší konkrétnost celého textu, ať už v podobě příkladů či rozvedení daných témat. Například autorka na straně 33, uvádí že Michell stanovil celkem 27 efektivních strategií pro diferenciovanou třídu, ale nezmiňuje, jaké to jsou. Jejich seznam by bylo možné dát přinejmenším do příloh. Osmá kapitola hovoří o šesti krocích pro úspěšnou vyučovací jednotku, ale explicitně je v textu nezmiňuje a následujících podkapitol je 11, což je pro čtenáře matoucí, i přesto že lze usoudit že 11 kapitol vzniklo chybou formátování. Dále téma hodnocení a diferenciací přirozeně nabízí téma spravedlivosti hodnocení obzvláště z pohledu žáků, které text nereflektuje, i přesto, že daný problém naznačuje v jiné kapitole. V úvodu mi také trochu chybělo vymezení vnější a vnitřní diferenciací, tedy zasazení vnitřní diferenciací do určitého kontextu. Na druhou stranu autorka v rámci celého textu porovnává poznatky z různých odborných zdrojů a snaží se o jejich zobecnění (např.str. 32). Teoretická část nepřináší zásadně nové informace, ale tvoří provázaný celek a dobrý základ pro následné pochopení empirického výzkumu.

V praktické části autorka popsal detailně metodologii výzkumu (výběr výzkumného vzorku, jeho zdůvodnění i metody sběru dat). Klade si rozumný cíl, a pokládá tři výzkumné otázky, které směřují převážně na identifikaci účinných metod a strategií. Snaží se na ně odpovědět pomocí analýzy rozhovorů s pěti vybranými učitelkami a pozorování jejich hodin, přičemž těžištěm výzkumu jsou rozhovory. Oceňuji pečlivé zpracování dat, kódování i následnou strukturaci kódů. Za výjimečné považuji i reflexi toho, co v rozhovorech nezaznělo. Autorka se při výběru výzkumného designu inspirovala zakotvenou teorií a v závěru určitou teorií nabízí. To také považuji za mimořádné. Dochází k závěru, že více než konkrétní metody a strategie jsou pro úspěch diferenciací důležitější některé obecnější faktory (pozitivní vztahy ve třídě, spolupráce všech aktérů, aktivní zapojení žáků). Prokazuje tím schopnost reflexe i komplexního pohledu na zkoumanou problematiku. Snaží se odpovědět i na původně stanovené výzkumné otázky, nicméně poměrně nekonkrétně. I přesto, že dochází k závěru, že diferenciací není až tolik o metodách, bylo by vhodné konkrétní metody využívané učitelkami vyjmenovat a vysvětlit a dát do určitého kontextu, obzvláště tehdy pokud má diplomová práce sloužit začínajícím učitelům dle slov autorky. Například popsat které formy sebehodnocení využívají, jak vyřešili učitelky nedostatek prostoru ve třídě, jak nechávají žáky stanovovat vlastní cíle, jaké pravomoci přenesly na žáky apod. O způsobu uplatňování

konkrétních metod se toho čtenář v celé práci dozví poskrovnu, ať už v teoretické či empirické části. Což vnímám jako jediný zásadnější nedostatek práce. Velké myšlenky ztrácejí na významu, pokud je učitel neumí uplatnit v praxi a převést na konkrétní činnosti. Tedy uvědomění si klíčových faktorů nemusí být „jasnou odpovědí na otázky, jak přizpůsobit výuku žákům heterogenních tříd“ (str.61). Například začínající učitelé si často nevědí rady, jak navázat spolupráci s rodiči či jak s nimi efektivně komunikovat. Ovšem domnívám se, že zmiňované klíčové faktory autorka formuluje a popisuje výstižně a podmiňuje je ještě pozitivním smýšlením samotného učitele.

Nutné je také ocenit, že autorka při interpretaci výsledků porovnává svá zjištění s nastudovanou odbornou literaturou a odkazuje na teoretickou část. To není vždy zvykem. V práci vychází z relevantní, aktuální literatury včetně několika zahraničních zdrojů.

Závěrem oceňuji také čtivost, srozumitelnost i přehlednost textu. Celkově autorka prokázala schopnost reflexe vlastní práce i získaných poznatků. Práci považuji za přínosnou, a to především snahou o identifikaci klíčových faktorů pro úspěšnou diferenciaci a určitý odklon od pouhého výčtu efektivních metod a strategií.

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

1. Mohla byste konkrétně přiblížit, které strategie a metody vybrané učitelky využívali k diferenciaci žáků?
2. Kolik ze zkoumaných učitelek mělo ve třídě asistentku? Pokud některé neměly, mohlo to mít podle Vašeho názoru vliv na podobu a úspěšnost diferenciaci? Jakou roli obecně hraje přítomnost asistentky ve vztahu k úspěšné diferenciaci výuky?

V závěru předkládáte tři klíčové faktory úspěšné diferenciaci, ke kterým se váží následující otázky, konkrétně k nutnosti spolupráce školy a rodiny a důležitosti pozitivního třídního klíma.

3. Jak by vypadala diferenciaci ve třídě se špatným třídním klíma? Je ve třídě se špatným třídním klíma diferenciaci nemožná?
4. Jakými způsoby mohou rodiče diferenciaci bránit?
5. Jak docílily vybrané učitelky ochoty rodičů spolupracovat a jak s rodiči ve vztahu k diferenciaci komunikují?

Doporučuji k obhajobě:

ANO

NE

9. 5. 2021, Kateřina Novotná